

**COLLOQUIUM ACADEMICUM. BLAŽENI ALOJZIJE
STEPINAC – KATOLIČKI UZOR ČOVJEKOLJUBLJA,
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET – GLAS KONCILA,
ZAGREB, 2016.**

Ante MATELJAN

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu
Zrinsko-frankopanska 19, p.p. 329, 21 000 Split
amateljan@kbf-st.hr

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu u novopokrenutoj biblioteci »*Vestigia veritatis*« objavio je zbirku svjedočanstava i dokumenata o čovjekoljublju bl. Alojzija Stepinca, čiji središnji dio predstavljaju izlaganja sudionika akademskog kolokvija na temu čovjekoljublja bl. Alojzija Stepinca održanog 4. studenoga 2015. godine u Kongresnoj dvorani Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a koji je dobio i priličan (mada ne i dovoljan) odjek u sredstvima društvenog priopćavanja.

Zadovoljstvo mi je, vjerujem kao i svima vama, uzeti u ruke ovu publikaciju, krasno uređenu i s još ljepšim sadržajem: svjedočanstvima i razmišljanjima o čovjekoljublju bl. Alojzija kao ogledalu njegove vjerničke, kršćanske i pastirske dosljednosti. Tim više što su te refleksije javno očitovane u trenutku ponovne »hajke« na bl. Alojzija, kao i nesnalaženja da se na službenoj razini jasno i argumentirano odgovori na te, najčešće veoma tendenciozne, neutemeljene i zlonamjerne prigovore, kojima se očito želi zapriječiti službenu kanonizaciju bl. Alojzija. Vjerujem da ste svi dobro upoznati s tijekom i sudionicima toga akademskog kolokvija. Dekan KBF-a, prof. Matulić u »Popratnoj riječi priređivača« uputio je na motiv organiziranja kolokvija te objavljivanja tekstova, a to je da se izbjegne »grieh propusta«, jer smo dužnici bl. Alojziju poradi njegova svjedočanstva vjere i ljubavi te poradi poticaja na iskren i otvoren, argumentiran ekumenski razgovor između Katoličke crkve i Pravoslavne crkve.

Valja svakako istaknuti činjenicu da su u tom kolokviju na poziv organizatora, Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i njegova člcnika prof. Matulića, uz uzoritog kardinala Josipa Bozanića i postulatora kauze bl. Alojzija, sudjelovali člcnici institucija koje tvore okosnicu hrvatske znanosti i kulture, počevši od predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i rektora Sveučilišta u Zagrebu, do predsjednika Matice hrvatske, Hrvatskog instituta za povijest, Staroslavenskog instituta, Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta i Društva hrvatskih književnika. Držim značajnim, znakovitim i vrijednim posebno istaknuti to zajedništvo u trenutku kad se kao narod ponovno nalazimo pred velikim izazovima i osporavanjima, čemu su ne malo, nažalost, pridonijeli i oni koji su po svojem položaju u društvu bili dužni stati u obranu istine, ali se nažalost nisu pokazali sposobnim i voljnim izložiti za istinu i pravdu, ne samo što se tiče bl. Alojzija Stepinca nego i ostalih ključnih vrijednosti za identitet i opstojnost hrvatskog naroda.

Kardinal Josip Bozanić u pozdravnoj riječi na početku ističe: »Katolička crkva u Hrvatskoj, ali i hrvatski narod – slobodno to možemo reći – obilježeni su životom i smrću blaženoga Alojzija Stepinca« (str. 27) te zaključuje: »Svjedočanstvo Stepinčeva katoličkog uzora čovjekoljublja, unatoč proteklo-me vremenu ne gubi na rječitosti, nego nastavlja žarko svijetliti, širiti nadu i poticati dobrotu« (str. 29). Upravo te tri nerazdvojive dimenzije: osvjetljenost djelovanja vjerom, pouzdanje u Božju pobjedu nad svakim zlom i djelotvornost u ljubavi prema bližnjemu, i to u najtežim vremenima, daju svetačku aureolu bl. Alojziju Stepincu. Upravo to možemo podcrtati i prepoznati kao zajednički nazivnik u izlaganjima svih sudionika kolokvija. Naime, kod svetih ljudi posve je jasno da su čovjekoljublje i bogoljublje neodvojivi, jedno proizlazi iz drugoga i jedno drugo istinski osvjetljuje. Ne može se ljubav prema Bogu i vjera, kako veli sveti Jakov, dokazati drukčije nego djelima, jer: »Što koristi, braćo moja, ako tko rekne da ima vjeru a djela nema? Može li ga vjera spasiti? Ako su koji brat ili sestra goli i bez hrane svagdanje [...] a ne dadnete im što je potrebno za tijelo, koja korist? Tako i vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi« (Jak 2,14-17).

Akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, sažeto uvodi u bit pitanja: »Svojim nam ponašanjem i svojim stavom Stepinac poručuje što je Hrvatska, kako trebamo na nju gledati, što je hrvatska Katolička crkva i što je hrvatska sloboda. Stoga bih rekao da Stepinac pripada najznamenitijim Hrvatima« (str. 35). Čovjekoljublje bl. Alojzija Stepinca znak je žive, ustrajne i hrabre vjere – ističe rektor Sveučilišta prof. dr. sc. Damir Boras – ne samo u ono vrijeme nego i danas (usp. str. 37–39). U svjedo-

čenju i djelovanju bl. Alojzija su – naglašava akademik Stjepan Damjanović, predsjednik Matice hrvatske – resile stožerne kreposti: umjerenost, razboritost, pravednost i jakost, koje su mu pomogle u ispravnoj prosudbi okolnosti ali i hrabroj ustrajnosti u najtežim trenucima (usp. str. 43), pa »za svakoga od nas pojedinačno, za našu Crkvu i za našu narodnu zajednicu teško je zamisliti išta bolje od hoda stopama Alojzija Stepinca« (str. 45). Dr. sc. Marica Čunčić, ravnateljica Staroslavenskog instituta, priložila je svoje osobno svjedočanstvo pouzdanja u zagovor bl. Alojzija (usp. str. 47–51) a Božidar Petrač, predsjednik Društva hrvatskih književnika, taj je kolokvij vidio kao »otvoren poziv svima nama da oslušujemo, prebiremo i pohranjujemo u srcima ono što je hrabro, pravedno, umjerenost i razborito govorio bl. Alojzije« (str. 56), ističući kolikim je umjetnicima njegova osoba bila nadahnuće.

Prof. dr. sc. Stipe Botica s Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu priložio je pogled na bl. Alojzija Stepinca na temelju *Dnevnika* krašićkog župnika Josipa Vranekovića, koje »upotpunjuje mozaik ovoga hrvatskog simbola bogoljublja i čovjekoljublja, Bogu odana i svome narodu vjerna do svršetka« (str. 73). Gordan Ravančić, pomoćnik ravnateljice Hrvatskog instituta za povijest, predočava Stepinčev odgovor na pitanje: Kako ostati čovjek u nečovječnim uvjetima i nesigurnim vremenima? u nizu svjedočenja o konkretnim činima njegova čovjekoljublja, završavajući sljedećom tvrdnjom: »Nadbiskup Alojzije Stepinac činio je sve u svojoj moći da očuva integritet svoje Crkve i pastve, trudeći se pomoći svakom potrebitom bez obzira na vjeru, rasu i političko uvjerenje« (str. 81).

Na kraju tekstova s kolokvija mons. dr. sc. Juraj Batelja opisuje tijek postupka kanonizacije br. Alojzija, sve do 3. lipnja 2014. godine, kada je donesen konačan pozitivan zaključak Teološke komisije (usp. str. 83–89). Prof. Tonči Matulić u zahvalnoj riječi pak veli: »Bilo nam je stalo da primjer čovjekoljublja blaženoga Alojzija Stepinca zasja na licima vašim, da vam ono ugrije srca i prosvjetli pamet da svi zajedno i svatko osobno možemo danas činiti dobro jedni drugima i ljubiti jedni druge pravim bratoljubljem tako da naša domovina Hrvatska postane lijepo i ugodno prebivalište za sve njezine državljane koji neka uživaju mir i sigurnost svekolikoga zajedništva« (str. 96–97).

Ovaj prikaz, kao i sam akademski kolokvij, ne bi bio potpun bez konkretnih dokumenata, koji se nalaze u prilogu (str. 101–1279.) Pod naslovom »Čovjekoljublje u porukama blaženog Alojzija Stepinca« imamo pred sobom Alojzijevih dvadeset tekstova izgovorenih i napisanih između 1938. i 1946. godine, čemu je dodano i »Nekoliko svjedočanstava Židova i Srba o čovjekoljublju blaženoga Alojzija Stepinca«, koja se također nalaze u knjizi mons. Jurja Batelje,

kojom odgovara na Rivellijeve optužbe na račun bl. Alojzija. Kao dodatak imamo i fotogaleriju, koja nam predočava sam akademski kolokvij.

Dok zahvaljujem organizatorima, sudionicima, priređivačima i izdavačima, usuđujem se završiti s nekoliko stihova iz oratorija »Slobodan u istini«, za koji se iskreno nadam da će biti izveden za skorašnje proglašenje kardinala Alojzija Stepinca svetim, a završava zazivom: »Pristupi, Božji anđele, / na pute zemlje Hrvatske / i kalež krvi nevine / prinesi na oltar domovine! // A kada san se ispuni / i bljeskom oluja zagrmi / neka se sretno razvije / barjak konačne pobjede! /// Razvij trobojku, anđele, / visoko nad našim zorama, / nad ravninama i gorama, / nad morem i nad vodama! // Blagoslovom nek' pokrije / sve porušene domove / i sve neznane grobove / povijesti naše patničke! // Razvij naš barjak, anđele, / od Dunava do Jadrana / od Mure pa do Prevlake / na ponos zemlje Hrvatske! // Crven od krvi svetačke, / čist k'o ljiljani nevine / modar k'o val na pučini / na čast i ponos domovini!«

Tako neka bude. Amen.